

**Concluziile atelierelor din cadrul
Seminarelor Regionale ale proiectului „Dezvoltarea Capacității Instituționale a GNAC:
Promovăm calitatea !”**

Martie – Iunie 2012

Seminarele Regionale ale proiectului QUALVET@RO au continuat, la nivel regional, dezbaterile inițiate în cadrul primei conferințe naționale a proiectului. Ea va fi finalizată, în cadrul celei de-a doua conferințe a proiectului, care va avea loc în noiembrie 2012, prin forma finală a Strategiei de Comunicare a Grupului Național pentru Asigurarea Calității (GNAC) și prin „Recomandări de politici publice” în domeniul educației și formării profesionale, care vor fi publicate și transmise, oficial, din partea GNAC, către toate instituțiile și organizațiile partenere și interesate.

Pornind de la politicile europene analizate în cadrul Seminarului Regional, participanții la ateliere au fost solicitați să răspundă la întrebările de mai jos. În dreptul fiecărei întrebări sunt rezumate concluziile rezultate în urma dezbaterilor.

Am ales să prezentăm **cumulat** concluziile seminarului regional, pentru că multe dintre acestea se repetă, de la un eveniment la altul. Aceasta indică, pe de o parte, similitudinea pozițiilor exprimate de reprezentanții diferitelor părți interesate și, pe de altă parte, nevoia urgentă a unor măsuri, care au fost considerate, de către majoritatea participanților, ca absolut necesare dezvoltării sistemului național de educație și formare profesională (EFP). Răspunsurile primite au fost grupate, pe baza unor criterii de similitudine, în mai multe categorii, pentru fiecare capitol („Întrebare”).

Întrebările formulate și sinteza răspunsurilor primite sunt prezentate mai jos.

1. Care ar trebui să fie principalele direcții de dezvoltare, pe termen mediu și lung, în domeniul asigurării calității educației și formării profesionale, având în vedere cerințele politicilor europene menționate (transparența, mobilitatea, recunoașterea achizițiilor de învățare, implicarea partenerilor sociali și a altor părți interesate, decizia pe bază de dovezi) ?

a. Recomandări privind politicile publice în domeniul EFP:

- Elaborarea unei viziuni pe termen lung privind evoluția sistemului de EFP și adoptarea unor strategii de implementare, cu consultarea tuturor părților interesate.
- Asigurarea stabilității strategice și legislative în domeniul formării profesionale, în condițiile dereglementării unor aspecte care țin de partea administrativă, birocratică.
- Luarea în considerare, ca prioritate la nivel politic, în vederea ieșirii din criză, a necesității reformării sistemului de EFP – inclusiv prin finanțare corespunzătoare (cel puțin 6% din PIB).
- Clarificarea rolurilor diferitelor instituții cu responsabilități în EFP și eliminarea „pluricefaliei” implementării politicilor europene în domeniul EFP (cum ar fi EQF, ECVET, EQAVET), prin crearea unui comitet național / inter-ministerial, care să grupeze punctele naționale de referință / de contact / de comunicare răspunzătoare de transferul și implementarea acestor politici la nivel național.
- Consolidarea rolului partenerilor sociali, mai ales al comitetelor sectoriale, în procesul de dezvoltare a strategiilor naționale privind EFP.

- Susținerea financiară, din fonduri publice (naționale și europene), a procesului de EFP, mai ales în condițiile în care criza economică a redus posibilitățile operatorilor economici de a investi în formarea profesională a propriilor angajați. În prezent, operatorii economici nu sunt interesați, din cauza instabilității de pe piață, în fidelizarea angajaților prin formare profesională continuă FPC.
- Găsirea unor modalități de asigurare a unei mai bune transparențe în domeniul EFP, prin transmiterea informațiilor, utilizând căi adecvate grupurilor țintă/interesate: cadre didactice și formatori, elevi, lucrători, părinți, operatori economici/instituții publice, autorități regionale, județene și locale, specialiști și persoane cu responsabilități în domeniul EFP, alte entități.
- Asigurarea unei accesibilități maxime la documentele care conțin elementele esențiale ale strategiilor privind educația, în general, și formarea profesională, în special. Propunerile au vizat necesitatea prezentării acestor documente pe cât mai multe website-uri ale instituțiilor cu atribuții în domeniu. A fost apreciată pozitiv contribuția site-ului GNAC la informarea unui public larg interesat de educația și formarea profesională și s-a sugerat ca instituțiile care au atribuții în domeniu, inclusiv furnizorii de formare, unitățile de învățământ și centrele de formare, să facă, pe propriile site-uri, trimiteri la site-ul GNAC www.qnac.ro.
- Încurajarea, inclusiv prin pârghii financiare, a învățării în condiții reale de muncă (prin ucenicie și prin stagii de practică la agenți economici). De exemplu, o parte din finanțarea elevilor din școlile profesionale să fie alocată pentru retribuirea suplimentară a tutorilor de practică din întreprinderi.
- Dezvoltarea educației antreprenoriale în învățământul preuniversitar și în cel superior.
- Dezvoltarea sistemelor de orientare și consiliere pe tot parcursul vieții.

b. Recomandări privind legislația (generală și în domeniul EFP):

- Dezvoltarea unui cadru național pentru asigurarea calității în educația și formarea profesională, care să reflecte corelațiile mecanismelor de asigurare a calitatii și specificitatea acestora pentru diferitele subsisteme educaționale și ale formării profesionale.
- Completarea cadrului legislativ în domeniul asigurării calității pentru acoperirea întregului spectru al EFP. În prezent, legislația existentă nu-l încurajează pe agentul economic să investească în educația și formarea profesională a propriilor angajați.
- Necesitatea creării unor sisteme de evaluare și certificare a competențelor, indiferent de modul în care acestea au fost dobândite, și dezvoltarea unor standarde adecvate pentru evaluarea competențelor, în paralel cu îmbunătățirea activității de certificare.
- Finanțarea mobilităților de studiu în străinătate.
- Realizarea unui examen de Bacalaureat diferențiat pentru absovenții de FPI.

c. Recomandări privind metodologia și instrumentele necesare dezvoltării sistemului de EFP

- Clarificare, flexibilizare și simplificare metodologică în domeniul implementării politicilor europene din domeniul EFP. De exemplu, numărul de ore necesar pentru dobândirea unei calificări să poată fi modificat în funcție de sector, de grupul țintă și de nivelul inițial al competențelor.
- Adoptarea unui set de concepte comune, cu definiții agreeate, care să fie utilizate în documentele elaborate de toate entitățile implicate, pentru descrierea pieței muncii, a ocupațiilor, a calificărilor, a rezultatelor învățării etc. Acest limbaj comun va fi folosit la

nivelul educației generale, al formării profesionale inițiale (FPI), al formării profesionale continue (FPC) și învățământului superior. De exemplu, trebui lămurită relația între „calificare” și „ocupație”, care dintre cele două concepte are gradul de generalitate cel mai mare.

- Stabilirea responsabilităților, adoptarea procedurilor și operaționalizarea mecanismelor de colectare a datelor privind asigurarea calității în EFP (privind descriptorii indicativi și indicatorii de calitate cprinși în Recomandarea EQAVET)
- Crearea unor instrumente credibile de identificare a nevoilor pieței muncii (indicatorul EQAVET nr. 9) pentru că numai piața muncii validează, cu adevărat, rezultatele formării.
- Centrarea evaluării calității EFP pe rezultate – de exemplu, prin acordarea unei importanțe sporite destinației absolvenților (indicatorul EQAVET nr. 5) și utilizării competențelor dobândite la locul de uncă (indicatorul EQAVET nr. 6).
- Dezvoltarea capacității instituționale a partenerilor sociali pentru implementarea politicilor europene în EFP, prin formarea unui corp propriu de specialiști.

2. Ce condiții trebuie respectate în proiectarea și în implementarea programelor de educație și formare profesională pentru a asigura credibilitatea și eficiența procesului de certificare a rezultatelor învățării ?

a. Condiție generală: cooperarea între instituțiile publice responsabile, cu partenerii sociali și la nivel european

- Abordarea unitară a domeniului EFP de către toate instituțiile interesate (Ministerul Educației, Ministerul Muncii, ANC etc.) și de către partenerii sociali.
- Promovarea reprezentării și implicării părților interesate, stimularea participării lor la dezbaterile tuturor problemelor privind asigurarea calității, mai ales în procesul de certificare.
- Încurajarea și sprijinirea participării partenerilor sociali la elaborarea standardelor ocupaționale (SO) și a standardelor de pregătire profesională (SPP).
- Crearea condițiilor pentru implicarea reală a operatorilor economici, în special al IMM-urilor. O implicare mai semnificativă a comitetelor sectoriale în soluționarea problemelor sensibile legate de asigurarea calității: elaborarea de standarde, certificarea, corelarea cu tendințele de evoluție ale pieței largite a muncii etc.
- Consolidarea Autorității Naționale pentru Calificări (ANC) și asigurarea tuturor condițiilor (legislative, financiare etc.) pentru ca aceasta să-și îndeplinească rolul.
- Informarea largă a tuturor celor interesați în privința politicilor europene în domeniul EFP.
- Crearea unei baze de date cât mai complete privind furnizorii de formare, centrele de evaluare, structura populației ocupate, nevoile pieței muncii la nivel județean și local etc.

b. Condiție generală: completarea cadrului normativ și metodologic necesar dezvoltării EFP

- Finalizarea și adoptarea Cadrului Național al Calificărilor (CNC), inclusiv corelarea cu EQF.
- Elaborarea unei noi legislații, bazate pe politicile europene, privind educația adulților, în general, și formarea profesională continuă, în special.
- Elaborarea/revizuirea standardelor ocupaționale și actualizarea standardelor de pregătire profesională, asociate diferitelor programe de formare, în concordanță cu CNC adoptat.

- Crearea unor sisteme de evaluare și certificare a competențelor, indiferent de modul în care acestea au fost dobândite. În acest sens este necesară încurajarea, inclusiv în plan financiar, a înființării centrelor de evaluare.
- Dezvoltarea unor standarde adecvate de evaluare a competențelor, pe baza sarcinilor concrete de la locul de muncă.
- Crearea sistemelor de credite transferabile și corelarea acestora - de exemplu, recunoașterea reciprocă a creditelor de formare în FPI și FPC.
- Introducerea obligativității introducerii sistemelor de calitate la nivelul FPC care să ducă la eliminarea furnizorilor care au devenit „fabrici de diplome”. Pe de altă parte, este necesară sprijinirea metodologică a agenților economici, a centrelor de formare și a centrelor de evaluare în dezvoltarea sistemelor specifice de calitate pentru EFP.
- Identificarea și susținerea alocării de fonduri, de preferat europene, pentru soluționarea unor aspecte legate de revizuirea/dezvoltarea standardelor specifice EFP (incluzând ECVET) și îmbunătățirea certificării EFP (formarea specialiștilor în elaborarea de SO și SPP, formarea evaluatorilor, pregătirea pentru o externalizare reală a certificării către reprezentanții pieței muncii etc.).
- Dezvoltarea mecanismelor de consiliere și orientare a participanților la EFP.

c. Condiții specifice

- Monitorizarea și controlul permanent al furnizorilor de formare.
- Selecția și formarea specifică a evaluatorilor (de competențe / de programe de FPC). Crearea unui corp de național de evaluatori pentru FPC, pe domenii de activitate, prin recrutarea celor mai buni specialiști din domeniile respective. În prezent, nu există evaluatori suficienți pentru toate domeniile și, mai ales, pentru cele de „graniță” între diferitele sectoare de activitate sau pentru calificările combinate (care grupează competențe din mai multe sectoare de activitate).
- Oferirea de avantaje firmelor care primesc elevi / cursanți în stagii de practică sau de ucenicie. În general, este necesară cointeresarea agenților economici pentru a investi în EFP.
- Asigurarea menținerii în sistemul de EFP a adevăraților profesioniști în domeniu. Pregătirea resurselor umane (formatori, tutori, mentori etc.) în condiții reale de muncă.
- Cuprinderea, în comisiile de autorizare a programelor de FPC, a reprezentanților partenerilor sociali la nivel de sector, nu la nivel teritorial / județean (așa cum se întâmplă în prezent).
- Luarea în considerare a documentului de mobilitate („*mobiliypass*”, parte a Portofoliului EUROPASS) în procesul de certificare a competențelor dobândite pe cale nonformală sau informală.
- Creșterea numărului personalului calificat în furnizarea serviciilor de consiliere și orientare.

3. Cum poate fi optimizată comunicarea cu partenerii sociali în vederea asigurării încrederii acestora în calificările oferite prin sistemul de educație și formare profesională ?

a. Informarea și consultarea părților interesate în privința dezvoltării „instrumentelor europene”.

- Dezvoltarea unui sistem de informare și colaborare în vederea asigurării transparenței în cadrul dialogului social. Susținerea dezvoltării acestor colaborări la nivelul furnizorilor de EFP și a operatorilor economici.
- Îmbunătățirea sistemului de colectare a datelor statistice și de diseminare a rapoartelor.
- Îmbunătățirea participării partenerilor sociali în raportarea datelor privind diferitele evoluții din cadrul EFP.

b. Dezvoltarea unui cadru național de dialog, care asigură implicarea tuturor părților interesate în dezbaterile referitoare la implementarea instrumentelor europene din domeniul educației și formării profesionale.

- Crearea unui cadru instituționalizat de dialog pentru implementarea politicilor europene în domeniul EFP, la care să participe toate părțile interesate – comitet interministerial sau altă structură similară.
- Extinderea componenței GNAC sau crearea unui Comitet Consultativ / de Sprijin al GNAC prin implicarea reprezentanților principalelor părți interesate (angajatori, angajați, cadre didactice și profesori, părinți, elevi și cursanți, autorități publice județene și locale, sectorul nonguvernamental), în vederea sporirii legitimității și reprezentativității sale.
- Asigurarea unui cadru permanent de dialog, prin întâlniri periodice de informare și consultare reciprocă pe teme de actualitate privind asigurarea calității și promovarea în context național a unei culturi a calității.
- Asigurarea prezenței structurilor reprezentative ale partenerilor sociali la nivelul ANC. Definitivarea listei sectoarelor de activitate și acordarea de sprijin (juridic și financiar) pentru constituirea tuturor comitetelor sectoriale.

c. Promovarea unității, consistenței și coerenței în implementarea „instrumentelor europene”.

- Realizarea de evenimente comune, cu participarea tuturor părților interesate, pentru promovarea politicilor europene în domeniul EFP.
- Susținerea alocării de fonduri pentru dezvoltarea unor mecanisme funcționale de corelare a rezultatelor învățării cu cererea de pe piața muncii.

d. Implicarea părților interesate și utilizarea expertizei și a bunelor practici acumulate.

- Valorificarea activității departamentelor partenerilor sociali, specializate în EFP.
- Promovarea sistematică a exemplelor de bune practici, la toate evenimentele legate de promovarea politicilor europene în EFP.
- Implicarea GNAC în activitatea Comitetelor Sectoriale.